

gospodarske, obrtniške in narodne.

Izhajajo vsak petek ter stanejo v tiskarni prejemanje za celo leto 3 gld. 50 kr., za pol leta 1 gld. 75 kr. in za četrt leta 90 kr., — po pošti prejemanje pa za celo leto 4 gld., za pol leta 2 gld. in za četrt leta 1 gld. — Za prinašanje na dom v Ljubljani se plača na leto 40 kr. Naročnino prejema upravništvo v Blasnikovi tiskarni. — Oglase (inserate) vzprejmlje upravništvo, in se plača za vsako vrsto za enkrat 8 kr., za dvakrat 12 kr., za trikrat 15 kr. — Dopisi naj se pošiljajo uredništvu „Novic“.

V Ljubljani 4. decembra 1896.

Politiški oddelek.

Zjedinjenje jugoslovanskih poslancev.

Jugoslovanom v naši državi mnogo to škoduje, da niso jedini na Dunaju, temveč sede v treh klubih. Koliko je opravičen razkol hrvaških poslancev, mi ne bomo ugibali, a glede slovenskih poslancev pa moramo reči, da je neopravičen. Razcepili so se zaradi volilne preosnove. Ta stvar je pa sedaj rešena in ni nobenega povoda za razcepljenje. Druga načelna vprašanja pa nimajo dosti opraviti s tem razcepljenjem. To je vidno že iz tega, da je Šuklje bil do zadnjega član Hohenwartovega kluba, gosp. Višnikar je tudi član tega kluba, če tudi ta dva moža nista istih nazorov, kot sta morda dr. Šusteršič in Povše.

Razni slovenski politični krogi so že davno prišli do prepričanja, da bi bilo ugodno, da se zedinijo vsi jugoslovanski poslanci na Dunaju v jeden klub. Minoli teden so imeli jugoslovanski državni poslanci o tem posvetovanje. Pri tem posvetovanju je prevladala misel, da se mora napraviti sloga mej slovanskimi zastopniki. Ker je posvetovanje bilo tajno, ne moremo o njem poročati. Uspeh temu posvetovanju je bil, da so slovenski in hrvaški državni poslanci pooblastili petorico: dr. Laginja, Borčič (hrvaško-narodna stranka), Perič (stranka prava), dr. Ferjančič (narodna stranka) in dr. Šusteršič (kato-liško-narodna stranka), da sestavi v zmislu pogovorov za javnost namenjeno izjavo in le-ta se je zedinila in napisala naslednjo

izjavo:

Danes so se na poziv gosp. dr. Laginje zbrali na skupno posvetovanje naslednji slovenski in hrvaški državni poslanci: Gg. Biankini, Borčič, Dapar, dr. Ferjančič, dr. Gregorčič, dr. Gregorec, Koblar, Kušar, dr. Laginja, Nabergoj, Perič, Pfeifer, Povše, Robič, Spinčič, dr. Šusteršič in Višnikar.

Uvažujoč željo, katera se je od več strani javn izrekla, da bi se namreč v novem državnem zboru vsi slovenski in hrvaški poslanci za uspešno delovanje združili v jedinstven parlamentarni klub

izjavili

so že na tej prvi razpravi zastopniki vseh strank soglasno, da je vkljub vsem načelnim razlikam ne samo mogoče, nego glede dobljene izkušnje in na korist naroda vprav potrebno, da vsi hrvaški in slovenski poslanci v prihodnjem državnem zboru osnujejo mej sabo parlamentarno skupino v svrhu odločnega solidarnega postopanja v narodnostnih in gospodarskih vprašanjih, — izrekli so nadalje, da oživotvorjenje te namere prepuščajo vodstvom raznih političnih strank v posameznih pokrajinah, ter so zastopniki vseh strank izjavili, da so njih vodstva pripravljena stopiti v za to potrebne dogovore.

Po nujnih opravilih zunaj Dunaja zadržani poslanci gg. dr. Bulat, grof Coronini, dr. Klaič, vit. Šupuk in Vošnjak izrekli so posredno svoje soglasje.

Na Dunaju dne 26. novembra 1896. leta.

Dr. Laginja m. p., dr. Ferjančič m. p., Borčič m. p., Perič m. p., dr. Šusteršič m. p.

Nas je ta izjava očitno jako razveselila. Mi smo že večkrat v svojem listu zatrjevali, da nikakor načela ne ovirajo skupnega delovanja. Sedaj so pa naši državni poslanci vseh strank potrdili naše mnenje, da je zjedinjenje slovenskih poslancev v jeden klub vkljub vsem načelnim razlikam mogoče, a tudi narodu koristno. Gotovo so poslanci to izjavo z dobrim premisljenjem storili in podpisali. Prepričani smo, da bodo tudi z vsemi silami delovali na to, da se to zjedinjenje slovenskih poslancev dejanski izvrši. Ko bi kateri odstopil od te zahteve, bi se pač izpostavil očitanju, da vedoma deluje na škodo slovenskemu narodu. Tega očitanja si pač ne bode maral noben slovenski poslanec nakopati.

Slovenski poslanci nimajo več svobodnih rok. S častno besedo in podpisom so priznali, kaj je po njih mnenju narodu v korist. Sedaj jih pa čast veže, da pri svojih strankah izposlušajo priznanje za tako zjedinjenje. Ko bi katera frakcija hotela delati ovire zjedinju, je dolžnost dotičnega poslanca, da kot mož iz tega izvaja svoje posledice. Pravi mož gotovo ne zataji tega, kar spozna, da je prav in narodu koristno. Za to pa tudi politična društva nimajo popolnoma svobodnih rok. Pač imajo odločiti kake podrobnosti, a v glavnih stvareh je stvar dognana. Če se kaka stranka izreče načelno zoper zjedinjenje, a stavi morda kake načelne pogoje, ki se ne tičejo narodnih ali gospodarskih vprašanj, bi izrekla nezaupnico tistim poslancem, ki so jo zastopali pri imenovanih posvetovanjih in iskati bi se morala drugih kandidatov. Razlika mišljenja glede verske šole po izjavi teh poslancev ne more biti ovira združenju.

Reči moramo, da je nas zlasti razveselilo, da je to izjavo podpisal tudi dr. Šusteršič. S tem je najbolje pokazal, da tudi njega prešinja narodni čut, da so tisti se motili, ki so ga drugače sodili. Seveda tudi njega zadeva dolžnost, da pri svoji stranki pridobi veljavo temu, za kar se je izrekel s svojim podpisom. Kolikor je nam znano, je on odločen in ni dvoma, da mu tega ne bode težko doseči. Seveda je ravno tako treba, da tudi pridobi druge člane svoje stranke za zjedinjenje, v kolikor morda niso z zjedinjenjem zadovoljni.

Če se jugoslovanski poslanci na Dunaju zjedinijo, je upati, da bodo več dosegli in se tudi za slovenske kraje potem uresniči narodna enakopravnost.

Politični pregled.

Državni zbor je rešil predlogo o povišanju uradniških plač. Vlada je posebno zagovarjala koristi višjih uradnikov. Na željo vlade se je sklenilo, da bode novi zakon stopil v veljavo, kadar se razglasi. Levičarji so hoteli, da stopi v veljavo z dnem 1. julija 1897. leta. Vlada pa ne misli razglasiti novega zakona, dokler se ne poviša davek na pivo, žganje in petrolej. Slovenski poslanec Ferjančič je zagovarjal povišanje plač zlasti nižjih uradnikov in boljše urejenje napredovanja v službi pri nekaterih državnih uradih.

Okrožno sodišče v Mariboru. — Celjsko okrožno sodišče se razdeli, ker je jeden največjih okrožnih sodišč. Osnuje se novo okrožno sodišče v Mariboru. O tem se že poganja vlada z mariborsko občino, katera bode preskrbela poslopje. Celjani so zaradi tega jako poparjeni. Mesto bode imelo kolikor toliko gmotne škode, ako se osnuje v Mariboru okrožno sodišče, poleg tega se pa boje, da se bode v bodoče pri celjskem okrožnem sodišču bolje slovenski uradevalo, ker bode prebivalstvo celjskega sodnega okrožja skoro izključno slovensko. Bili so odposlali deputacijo na Dunaj, ki pa ni dosti opravila. Pravosodni minister je pač jako laskavo celjske odposlance odpravil, a obljubil jim ničesa gotovega ni.

V dunajskem mestnem zastopu je mestni odbornik Pommer predlagal, da se dovoli 1000 gld. za celjsko nemško zavetišče. Govoril je dolgo in lepo o zatiranih celjskih Nemcih. Ponovil je vse, kar se je v tem oziru že pisalo in govorilo. Za Celje se imenujejo slovenski uradniki in beležniki, Slovenci so napravili v Celju svoj „Narodni dom“, osnovala se je dvojezična gimnazija, nemška gimnazija je v nevarnosti, da se po-

sloveni. Celjsko nemštvo more rešiti le še nemško dijaško zavetišče.

Vladni Rusini. — Vlada si na vso moč prizadeva, da osnuje neko vladi prijazno rusinsko stranko mej Rusini. Z vladno podporo se osnuje velik rusinski list, ki bode deloval v tem smislu. Poleg tega se pa v Levovu osnuje nova rusinska kazina, ki bode shajališče nove stranke. Seveda stroške za to plača dispoziციjski zaklad. Vladi je veliko ležeče na tem, da se napravi nesloga mej Rusini še pred novimi državnozborskimi volitvami. Boji se namreč, da se Rusini ne združijo z ljudsko stranko.

Ljudska stranka na Ogerskem je začela pritožbe proti raznim uradnikom zaradi zlorabe uradnih oblasti pri volitvah Pomagale te pritožbe gotovo ne bodo dosti. Na Ogerskem so sodišča ravno tako spridena, kakor druga oblastva. Stranka je izdala posebne blankete za take ovadbe. Če bodo sodišča sploh ovadbe vsprejela, je še dvomljivo. Prav lahko je mogoče, da se bode vsa stvar lepo na stran položila, kakor je že navada na Ogerskem, ako se tožijo uradi zaradi zlorabe svoje oblasti.

Italija. — Opaža se, da so se jeli v Italiji zopet prijazno obračati po Franciji. Pravijo, da ima Francija zasluge za spravo z Menelikom. Italijanski listi tem povodom poudarjajo, da veže Italijo in Francijo naravna vez in jo bi imeli družiti skupni zgodovinski spomini. Pretrgana kupčija mej obema državama bi bila lahko najživahnejša in v prvi vrsti Italiji v prid. Pred vsem ima to približanje Italije k Franciji svoj izvor tudi v znanem počenjanju Bismarckovem in nemške vlade, ki je ravno prišlo na dan. Italija je spoznala, da taki zaveznici, kakor je Nemčija ne more zaupati. Neprijetno je dirnulo Italijo tudi, da nemški krogi kaj prijazno čestitajo Meneliku na uspehih proti Italiji. Bo li ta nevolja italijanska napram nemški gospodi trajna, ne vemo. Škodilo bi pa morebiti Italiji ne, ko bi ne tirala velike politike da še celo v prid bi ji bilo, ko bi se ne nauduševala preveč za trozvezo, katera jo stane toliko denarja, katerega ji to li primankuje.

Bolgarija. — Minolo nedeljo so bile volitve v skupščino. Kakor se je pričakovalo, tako se je zgodilo. Vladna stranka je zmagala na celi črti. Opozicionanci so v kljub vsemu naporu propali in pridobili le neznatno število mandatov. Vladin pritisk je bil pa tudi velikansk. Vladni možje so zastavili vse svoje sile za vladine kandidate. Morala je pomagati vladi celo policija in vojaštvo. Vladna glasila sicer vedo povedati o velikem redu, v katerem so se volitve vršile, a bilo je v resnici narobe in pojavili so se krvavi poboji ob volitvah. Žalostno je, da se tako pritiska od vladine strani na volilce, da si bi se jim morala pustiti prosta roka. Pa kaj se bomo zgražili nad dejstvi v Bolgariji, saj nimamo doma — na Ogerskem v tem pogledu nič boljše. Tudi tu je vlada s silo prodrla.

Turčija. — Dasi se je turška vlada veliko prizadajala, da bi dobila večje posojilo, vendar se ji to ni posrečilo, ker noče nobena velevlast poročstva prevzeti, a brez takega poročstva nobena banka ne posodi propali Turčiji. Turška vlada je vsled tega pospešila prostovoljno nabiranje doneskov. Če tudi se to prostovoljno nabiranje vrši v resnici prisilno, vendar ni znatnega uspeha — Listi vedo povedati, da sta se Rusija in Avstrija dogovorili, da razdelita Turčijo. Tudi se že poroča, kaj dobi vsaka velevlast. Rusija dobi turška posestva v Aziji, Avstrija se raztegne do Soluna, Italija dobi Albanijo, Francija Sirijo in Anglija postane neomejen gospodar v Egiptu. Carigrad postane svobodno mesto in prehod skozi Dardanele bo svoboden. Ta načrt razdelitve je najbrže prenatrzan, vendar bi bil v resnici že skrajni čas, da bi se jelo misliti na uničenje Turčije. Tako, kakor zdaj gre v Turčiji, ne more dolgo ostati. Razmere so se že same do cela ujedle. Stopiti bo treba velevlastim odločno na noge. Se bodo li turške razmere mej velevlastmi mirno poravnale, ali bo polom, to pove prihodnost. Do odločilnega koraka mora pa prej ali slej priti.